Fastighetsverksamheten genom Locum AB
Handläggare

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2020-01-30

FSN dnr 2019-0266

LOC nr 2020-0031

Klass: K1

Fastighets- och servicenämnden

Anmälan och yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019

Ärendebeskrivning

Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2019 för Fastighets- och servicenämnden. Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 januari 2020.

I delrapporten prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Delrapporten avser perioden 1 januari – 31 augusti 2019.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefernas tjänsteutlåtande.
Regionrevisorernas delrapport 2019 för Fastighets- och servicenämnden.

Förslag till beslut

Fastighets- och servicenämnden föreslås fatta följande beslut:

Fastighets- och servicenämnden fattar beslut att avge yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Regionrevisorerna har granskat delårsbokslutet för fastighets- och servicenämnden. Granskningen avser både fastighets- och serviceförvaltningen. Revisionen bedömer nämndens ekonomiska prognoser i allt väsentligt som rimliga. Beträffande bedömning av intern kontroll påpekar revisorerna att det finns en otydlighet i ansvaret och roller mellan Locum AB och fastighets- och servicenämnden, FSN. Avseende räkenskaperna har det inte framkommit något som ger anledning att anse att delårsrapporten inte är upprättat i enlighet med god redovisningssed.

Fastighetsverksamheten genom Locum AB
Handläggare

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2020-01-30

FSN dnr 2019-0266

LOC nr 2020-0031

Klass: K1

Fastighets- och servicenämnden

Bakgrund
Fullmäktige beslutade den 20 november 2018 om en ny politisk organisation för Region Stockholm från och med den 1 januari 2019. I den nya organisationen ingår bland annat fastighets- och servicenämnden (FSN).

Nämnden ansvarar för att långsiktigt utveckla regionens fastighetsbestånd genom avtalen om fastighetsförvaltning mellan Locum AB och Stockholms läns landsting från 1993 och 2001 . Nämnden ansvarar även, genom avtal med Locum AB, för regionens fastighetsstrategiska frågor och för dess fastighetsbestånd med undantag för trafikorganisationens fastigheter och anläggningar. Nämnden ska dessutom ansvara för projektavtalet mellan Stockholms läns landsting och Swedish Hospital Partners AB avseende Nya Karolinska Solna (NKS).

Nämnden ska även tillhandahålla IT- och servicetjänster mot ersättning i enlighet med beställningar från regionens nämnder och bolagsstyrelser. Nämnden fullgör Region Stockholms uppgifter som huvudman inom regionens offentliga skolväsende enligt skollagen (2010:800).
Nämnden har två förvaltningar, fastighets- respektive serviceförvaltningen.

Nämndens ansvar inom serviceområdet sköts av serviceförvaltningen. Serviceförvaltningen har till största delen byggts upp genom att ansvarsområden och personal har flyttats över från regionledningskontoret till förvaltningen.

Revisorernas delårsgranskning är en delrapportering inför den slutliga avrapportering och bedömningen utifrån årets granskning i mars/april 2020. Granskningen sammanfattas i regionsrevisorernas delrapport 2019 för fastighets- och servicenämnden.

Överväganden
Fastighets- och servicenämnden konstaterar att revisorerna bedömer att ansvar och roller mellan Locum och FSN till vissa delar är otydliga. Risk finns bl.a. för att det ska uppstå intressekonflikt mellan uppdraget som ledamot i Locum AB:s styrelse och ledamot i fastighets- och servicenämnden. Fastighets- och servicenämnden ser emellertid inte att denna risk i praktiken kommer att uppstå.

Revisionen påpekar att fastighets- och servicenämnden bör revidera *delegationsordning för fastighets- och servicenämnden och instruktion för fastighetsomställningsberedningen* så att

- den överensstämmer med nämndens ansvarsområden enligt reglementet
- personkretsen som får närvara vid sammanträde förtydligas och att det framgår att syftet med närvaron är att lämna upplysning.
- beslutsrätt inte kan uppfattas ha delegerats till ordföranden
- beredningens sammansättning och mandattid framgår.

Fastighets- och servicenämnden kommer under 2020 se över dessa dokument och vidta erforderliga åtgärder.

Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningen nyetablerades under 2019 och befinner sig i ett uppbyggnadsskede, vilket också revisorerna konstaterar. Uppbyggnaden och utvecklingen av serviceverksamheten sker successivt och fortsätter under kommande år. Fastighets- och servicenämnden har mot denna bakgrund inget i övrigt att tillägga gällande revisorernas iakttagelser.

Fastighetsförvaltningen

I huvudsak är rekommendationerna riktade mot hanteringen av NKS. Bl.a. påpekas att avtal mellan Locum AB och FSN avseende debitering saknas. På Locums styrelsemöte den 12 december 2019 beslutades att komplettera § 4 i ”Avtal avseende genomförande av fastighetsverksamheten” mellan Locum och FSN. § 4 innehåller nu en skrivning innebärande att Locum har rätt att debitera FNS för avtalshanteringen. Fastighets- och servicenämnden anser därmed att rekommendationen är åtgärdad.

Rekommendationerna som avser förfallna leverantörsfakturor samt avsaknad av attestinstruktion för NKS är åtgärdade.

Rekommendationen avseende rutin för implementering inventering av pågående projekt på NKS skall riktas till Karolinska Universitetssjukhuset eftersom FSN inte initierar några projekt.

Miljökonsekvenser
Beslutet medför ingen tillkommande miljökonsekvens.

Fastighetsverksamheten genom Locum AB
Handläggare

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2020-01-30

FSN dnr 2019-0266

LOC nr 2020-0031

Klass: K1

Fastighets- och servicenämnden

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

.....	.....
Anette Henriksson	Ola Fagerstedt
Förvaltningschef	Förvaltningschef

Beslutsexpediering:
Akt

REGIONREVISORERNA

Delrapport 2019

Fastighets- och servicenämnden

Region Stockholm

Regionrevisorerna

2019-10-22

Diarienummer
RK 2019-0048

Fastighets- och servicenämnden

Delrapport 2019
Fastighets- och servicenämnden

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade vid sitt möte 2019-10-22 att överlämna rapporten till fastighets- och servicenämnden för yttrande senast 2020-01-31

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande

Christina Holmqvist
Sekreterare

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Sammanfattning

I denna rapport ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inkl. en översiktlig granskning av fastighets- och servicenämndens (FSN:s) delårsrapport. Rapporten är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömningen utifrån årets granskning i mars/april 2020. Nedan sammanfattas revisionens iakttagelser i granskningar rörande nämndens båda förvaltningar; service- respektive fastighetsförvaltningen.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

FSN prognostiserar årets resultat för serviceverksamheten till 0 mnkr och för fastighetsverksamheten till 360 mnkr, vilket är i överensstämmelse med fullmäktiges resultatkrav. Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i delårsrapporterna för både service- och fastighetsverksamheten.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska och de delar av det verksamhetsmässiga resultatet som ska prognostiseras i nämndens delårsrapporter i allt väsentligt som rimlig.

Intern styrning och kontroll

Revisionen bedömer att ansvar och roller mellan Locum, FSN och till vissa delar även regionstyrelsen är otydligt. Med utgångspunkt i skillnaderna mellan en nämnds respektive ett bolags syfte finns en risk för intressekonflikt mellan att förtroendevald ledamot i fastighets- och servicenämnden respektive vara styrelseledamot i Locum. Detsamma gäller för VD för Locum som samtidigt har rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten.

Vid hittills genomförda granskningar har avvikelser också noterats när det gäller processen för bokslut och leverantörsfakturor samt projektredovisning av investeringar för Nya Karolinska Solna (NKS). Nämnden behöver också implementera olika lokala riktlinjer och styrdokument enligt fullmäktiges beslut.

Räkenskaper

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att nämndens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Innehåll

1 Fastighets- och servicenämnden 1

2 Nämndövergripande granskning 1
2.1 Ansvar och roller 1
2.2 Styrande dokument 3
2.3 Uppföljning av rekommendationer 4

3 Serviceförvaltningen 4
3.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31 4
3.2 Intern styrning och kontroll 5
3.3 Räkenskaper 7

4 Fastighetsförvaltningen 7
4.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31 7
4.2 Intern styrning och kontroll 8
4.3 Räkenskaper 10

5 Yttrande över Årsrapport 2018 11

Bilaga 1 Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till nämnden

Bilaga 2 Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen

1 Fastighets- och servicenämnden

Fullmäktige beslutade den 20 november 2018 om en ny politisk organisation för Region Stockholm från och med den 1 januari 2019. I den nya organisationen ingår bland annat fastighets- och servicenämnden (FSN). De personer som valts som ledamöter i nämnden har även valts som ledamöter i Locums styrelse.

Nämnden ansvarar för att långsiktigt utveckla regionens fastighetsbestånd genom avtalen om fastighetsförvaltning mellan Locum AB och Stockholms läns landsting från 1993 och 2001[1]. Nämnden ansvarar även, genom avtal med Locum AB[2], för regionens fastighetsstrategiska frågor och för dess fastighetsbestånd med undantag för trafikorganisationens fastigheter och anläggningar. Nämnden ska dessutom ansvara för projektavtalet mellan Stockholms läns landsting och Swedish Hospital Partners AB avseende Nya Karolinska Solna (NKS).

Nämnden ska även tillhandahålla IT- och servicetjänster mot ersättning i enlighet med beställningar från regionens nämnder och bolagsstyrelser. Nämnden fullgör Region Stockholms uppgifter som huvudman inom regionens offentliga skolväsende enligt skollagen (2010:800).

Under nämnden lyder dels serviceförvaltningen, dels en förvaltningschef som inför nämnden är ansvarig för fastighetsverksamheten. Fullmäktige har genom förordnade utsett Locums VD som fastighetsverksamhetens förvaltningschef. I övrigt har fastighetsverksamheten ingen egen personal. Locum sköter nämndens ansvarsområden inom fastighetsområdet i enlighet med de avtal som nämns ovan. Nämndens ansvar inom serviceområdet sköts av serviceförvaltningen.

2 Nämndövergripande granskning

2.1 Ansvar och roller

Revisionen har granskat de nya reglementena[3] för regionstyrelsen och övriga nämnder[4]. Revisionens iakttagelser och bedömningar i granskningen avrapporteras i sin helhet i revisionens delårsrapport för regionstyrelsen[5]. I granskningen framkommer otydligheter i reglementena när det gäller den nya fastighetsorganisationen som innebär att ansvar och roller mellan FSN, Locum och till vissa delar även regionstyrelsen är otydligt. De delar i granskningen som berör FSN och den övriga fastighetsorganisationen återges nedan.

2.1.1 Fastighetsorganisationen

De personer som valts som ledamöter i fastighets- och servicenämnden har även valts som ledamöter i Locums styrelse. VD för Locum har enligt reglementet för fastighets- och servicenämnden samtidigt rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten inom FSN. Med utgångspunkt i skillnaderna mellan en nämnds

[1] LS 0402 - 0330
[2] LOC 2019 – 0058, FSN 2019 - 0010
[3] LS 2018–0731
[4] LS 2018–0731
[5] RK 2019–0018

respektive ett bolags syfte finns en risk för intressekonflikt mellan att vara förtroendevald ledamot i fastighets- och servicenämnden respektive styrelseledamot i Locum. Detsamma gäller VD för Locum som samtidigt har rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten.

Revisionen kommer att fortsätta att granska ansvar och roller i den nya organisationen och avrapportera detta senast i revisionens årsrapportering 2019.

2.1.2 Fastighetsomställningsberedningen

I ärendet Ny politisk organisation i Stockholms läns landsting samt i reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder framgår att det ska finnas en fastighetsomställningsberedning[6]. Nämnden beslutade med anledning av ny politisk organisation i januari om *delegationsordning för fastighets- och servicenämnden och instruktion för fastighetsomställningsberedningen*[7]. I instruktionen återfinns samma beskrivning av fastighetsomställningsberedningens ansvar och uppgifter[8] som i ärendet Ny politisk organisation i Stockholms läns landsting. De av nämnden beslutade ansvarsområdena för beredningen är ansvarsområden som inte har angivits som ansvarsområden för nämnden själv enligt fullmäktiges reglemente. Enligt kommunallagen kan en nämnd inte delegera uppgifter som nämnden inte själv fått ansvar för i reglementet. Nämnden kan heller inte besluta att en beredning ska ha ett beredningsansvar för ansvarsområden som inte anges i reglementet.

Vidare framgår i FSN:s instruktion för fastighetsomställningsberedning, under avsnittet arbetsformer, att beredningen får besluta att annan förutom ledamöter och ersättare får närvara vid sammanträden. Kommunallagen anger att en nämnds sammanträde ska hållas inom stängda dörrar, men att det begränsas till att nämnden får kalla en utomstående person för att lämna upplysningar. Den personkrets som räknas upp är; en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, i en annan nämnd eller beredning, en revisor, en anställd hos regionen eller en särskild sakkunnig. Av delegationsordningen framgår att nämndens tjänstgörande ordförande på nämndens vägnar ska underteckna avtal, andra handlingar och skrivelser, som är en följd av beslut som fattats av nämnden. Befattningshavare som beslutar med stöd av delegation undertecknar de handlingar som är en följd av beslut som vederbörande själv har fattat. Av instruktionen framgår att handlingar från beredningen ska undertecknas av ordföranden. Denne är också ledamot i nämnden. Av instruktionen framgår inte beredningens sammansättning och mandattid vilka följer av nämndens beslutanderätt att inrätta en beredning.

2.1.3 Bedömning

Revisionen bedömer att ansvar och roller mellan Locum, FSN och till vissa delar även regionstyrelsen är otydligt. Med utgångspunkt i skillnaderna mellan en nämnds respektive ett bolags syfte finns en risk för intressekonflikt mellan att förtroendevald

[6] Daterad 2018-10-31, dnr: LS 2018–0680.
[7] Tjänsteutlåtande daterad 2019-01-14, dnr: FSN 2019-0009
[8] Fastighetsomställningsberedningen under fastighets- och servicenämnden ska bevaka frågor som rör energieffektivisering, fastighetsnära energiproduktion och laddmöjligheter, klimatanpassning samt utveckling av närmiljön i anslutning till fastigheter.

ledamot i fastighets- och servicenämnden respektive vara styrelseledamot i Locum. Detsamma gäller för VD för Locum som samtidigt har rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten.

Nämnden har i enlighet med fullmäktiges reglemente för nämnden genom instruktionen fastställt ansvarsområden och arbetsformer för fastighetsomställningsberedningen. Ansvarsområden som nämnden beslutat att beredningen ska bereda frågor inom ingår dock inte i nämndens reglemente. Revisionen menar att fastighets- och servicenämnden bör se till att instruktionen överensstämmer med reglementet.

Revisionens bedömning är att instruktionens bestämmelse om vilka som får närvara vid sammanträde bör förtydligas med att syftet med närvaron är att lämna upplysning. Revisionen menar även att instruktionens skrivning om ”annan person” bör förtydligas då den är vidare än den personkrets som kommunallagen åsyftar.

Revisionens bedömning är att instruktionen avseende undertecknande av handlingar är otydlig. Detta då undertecknande av handling utgår ifrån ett beslut som en beredning inte kan fatta i och med att nämnden inte kan delegera beslutanderätt till en beredning. Vidare gäller delegeringen till nämndens ordförande undertecknande av nämndens, inte beredningens, avtal, handling etc. Nämndens delegering till så kallad befattningshavare att underteckna handling är en följd av ett beslut som vare sig beredningens ordförande eller beredningen har rätt att fatta. Revisionen kommer att fortsätta sin granskning av delegationsordningen inom ramen för granskningsprojektet Strategisk fastighetsplanering.

Slutligen menar revisionen att instruktionen bör ange beredningens sammansättning och mandattid vilka följer av nämndens beslutanderätt att inrätta en beredning.

Rekommendation

- Fastighets- och servicenämnden bör revidera *instruktion för fastighetsomställningsberedningen* så att
    - den överensstämmer med nämndens ansvarsområden enligt reglementet
    - personkretsen som får närvara vid sammanträde förtydligas och att det framgår att syftet med närvaron är att lämna upplysning
    - beredningens sammansättning och mandattid framgår

2.2 Styrande dokument

Enligt flera av fullmäktiges policyer[9] och riktlinjer ska nämnder utarbeta lokala riktlinjer och styrdokument. Nämnden har ännu inte beslutat om sådana lokala styrdokument och riktlinjer. Enligt uppgift är en plan med tidplan för de lokala riktlinjer och styrdokument som behöver utarbetas under framtagande.

Bedömning

[9] Informationssäkerhets-, säkerhets-, HBT-, jämställdhetspolicy och policy för internkontroll

Eftersom nämnden är ny kan det ta tid att få fram olika interna styrdokument i enlighet med fullmäktiges beslut och regionstyrelsens anvisningar. Revisionen avser att framöver följa nämndens arbete med att implementera lokala riktlinjer och styrdokument.

2.3 Uppföljning av rekommendationer

Då fastighets- och servicenämnden (FSN) är ny finns det inga gamla rekommendationer som vänder sig till nämnden.

Som en konsekvens av den nya fastighets- och serviceorganisationen i regionen har revisionen för avsikt att göra en översyn av om vissa rekommendationer som tidigare varit ställda till Locum respektive regionstyrelsen (landstingsstyrelsen) i stället ska föras över till FSN. Översynen ska vara klar till revisionens årsrapporter 2019.

3 Serviceförvaltningen

Verksamheten inom serviceförvaltningen befinner sig i ett uppbyggnadsskede. Verksamhetsområdena Serviceförvaltningen IT (SF IT) och Berga naturbruksgymnasium (Berga) har under våren 2019 överförts till fastighets- och servicenämnden (FSN) från regionstyrelsen. Sedan den 1 juni har även verksamheterna Upphandling, Digital kommunikation och Facility Management (FM) överförts från regionledningskontoret till serviceförvaltningens verksamhet.

3.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31

3.1.1 Ekonomi

Nämnden prognostiserar årets resultat för serviceförvaltningen till 0 mnkr[10], vilket är i överensstämmelse med fullmäktiges resultatkrav. Sedan serviceförvaltningens verksamhetsplan (budget) beslutades har en justering skett av serviceförvaltningens intäktsbudget[11] genom en ökning med 42 mnkr och kostnadsbudgeten med en ökning på 41 mnkr till följd av att resurser för drift av samlokaliseringsprojektet flyttats från regionstyrelsen till fastighets- och servicenämnden.

I verksamhetsplan för serviceverksamheten är investeringsbudgeten på 259 mnkr. Investeringsbudgeten för samlokaliseringsprojektet på 121 mnkr övergår under året[12] till FSN vilket innebär att serviceförvaltningens budget för investeringar ökar till 380 mnkr. För helåret 2019 är prognosen 301 mnkr, vilket understiger budget med 79 mnkr och beror på förskjutning i tid av samlokaliseringsprojektet[13] och förskjutning i nät- och serverinvesteringar på NKS.

[10] Prognosen för serviceförvaltningen är beräknad utifrån nuläge och utfall, de verksamheter som flyttade över i juni har räknats upp.
[11] Avstämning av budget 2019 (LS 2018-1179).
[12] Flytt av ansvar för uppdrag från regionstyrelsen till fastighets- och servicenämnden (RDR 9043)
[13] Det projekt som hanterar samlokaliseringen av region Stockholms centrala förvaltningar.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport. Nämnden har vid större avvikelser vidtagit åtgärder, se vidare avsnitt 3.2.1.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet inom serviceförvaltningen i allt väsentligt som rimlig.

3.1.2 Verksamhet

Serviceförvaltningen ansvarar inte särskilt för några mål eller indikatorer. Måluppfyllelsen avseende nämndens serviceverksamhet har därför inte analyserats och kommenterats i nämndens delårsrapport för serviceförvaltningen. Nämnden återrapporterar dock status för de uppdrag som fullmäktige ålagt serviceförvaltningen att utföra och uppdragen har knutits till de koncerngemensamma fullmäktigemålen. Nämnden har även angivit status och kommenterat arbetet med anmodan som riktats till nämnden.

Nämnden har i sin delårsrapport inte redovisat, kommenterat eller analyserat sjukfrånvaro vid serviceförvaltningen i enlighet med anvisningar från regionledningskontoret.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i nämndens serviceverksamhet, i de delar som serviceverksamheten har återrapporterat detta, i allt väsentligt som rimlig.

3.2 Intern styrning och kontroll

3.2.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Vid nämnd- och ledningsgruppsmöten har nämndens ekonomi och prestationer samt övriga verksamhetsförändringar behandlats. Nämnden har informerats om serviceförvaltningens ekonomiska utfall i relation till budget samt prognoser för fortsättningen av året.

I samband med att SF IT och Berga övergick till serviceförvaltningen den 1 februari startades ett nytt kostnadsställe inom regionstyrelsen avsett för serviceförvaltningen. Per den 1 juni skulle ”underkostnadsställen” övergå till den nya nämnden, dessa avsåg bland annat facility management, upphandling och digitala kanaler. Rapporteringsmässigt är dessa dock fortsatt en del av regionledningskontorets (RLK:s) finansiella rapportering. Anledningen till detta uppges vara att budgeten var förlagd till RLK; att flytta dessa enheter skulle medföra ett budgetunderskott i serviceförvaltningen samt ett budgetöverskott inom RLK. Personalkostnader debiteras under 2019 vidare till RLK (och dess gamla kostnadsställen) för att inte skapa underskott/överskott. Revisionen avser att fortsätta följa denna hantering under hösten.

Ledningen för SF IT har, i dialog med tf. förvaltningschef, till följd av att konsultkostnaderna varit för höga, beslutat om en åtgärdsplan och från och med mars vidtagit åtgärder för att få en ekonomi i balans. Detta har även återrapporterats till nämnden i månadsrapporteringen. Åtgärderna avser främst återhållsamhet avseende konsulter under sommaren som kommer att fortsätta att gälla under hösten. Revisionen

noterar att det inte framgår några ekonomiska uppgifter kring åtgärdsprogrammet. Enligt serviceförvaltningens ledning innehåller programmet ökade intäkter och minskade kostnader på totalt 13 mnkr.

Nämndens verksamhetsplan[14] för serviceverksamheten beslutades tre veckor efter nämndens bildande. Nämnden har därför i verksamhetsplanen i huvudsak inte brutit ner de av fullmäktiges mål[15] som berör verksamheten till egna uppföljningsbara strategier, mål och indikatorer. Måluppfyllelsen inom serviceverksamheten har därför heller inte kunnat redovisas, analyseras eller kommenteras på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport. Revisionen har förståelse för att detta beror på att verksamheten befinner sig i ett uppbyggnadsskede och kommer att följa nämndens arbete med att utveckla mål och indikatorer i takt med att verksamheten kommer på plats.

3.2.2 Riskanalys och intern kontrollplan 2019

Serviceförvaltningens ledning har utifrån en sammanställd riskanalys gjort en riskvärdering som ligger till grund för det förslag till intern kontrollplan som beslutades av nämnden 2019-09-25. Riskanalysen innehåller nio risker och intern kontrollplanen innehåller sju risker.

Nämnden följer i sin delårsrapport upp samtliga riskanalysens nio risker. Revisionen konstaterar också att nämnden både beslutar och följer upp intern kontrollplanen vid samma möte.

Revisionens noterar att kontrollansvarig saknas för tre kontrollmoment i den interna kontrollplanen. Kontrollmomenten i intern kontrollplanen kan också utvecklas. Merparten av kontrollmomenten utgörs av ”ledningsgruppens ekonomi- och verksamhetsuppföljning”. Revisionen kommer att följa nämndens arbete med att utveckla den interna kontrollen i takt med att verksamheten kommer på plats.

3.2.3 Bokslutsprocessen

Granskningen visar att det inte skett någon avstämning av balans- eller resultaträkning per 2019-08-31 för resultatenheten Berga naturbruksgymnasium. Revisionen har identifierat en differens på 500 tkr avseende ett bankkonto. Differensen är under utredning. Revisionen menar att en rutin för avstämning av balans- och resultaträkning bör implementeras för att säkerställa att inga fel förekommer i framtida bokslut.

3.2.4 Leverantörsfakturaprocessen

Enligt uppgift tas stickprov av större fakturor för att säkerställa deras riktighet, kontrollen är dock inte dokumenterad. Revisionen har noterat att utanordning av betalningsfiler kan godkännas utan dualitet, men finns vid manuella utbetalningar.

Rekommendationer:

[14] Fr.o.m. 2019 ska nämnder och styrelser inte ha ett separat budgetdokument. Budgeten ska inkluderas i verksamhetsplanen och dokumentet ska heta verksamhetsplan.
[15] De koncerngemensamma mål som gäller för fastighets- och servicenämnden är *en hållbar Region Stockholm* och *Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare*.

- Ledningen för serviceförvaltningen bör dokumentera den kontroll som genomförs avseende större fakturor så att det finns spårbarhet till utförd kontroll.
- Ledningen för serviceförvaltningen bör implementera dualitet vid samtliga bankutbetalningar.

3.2.5 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Revisionen har genomfört granskning av ledningsnära kostnader och representation samt intäktsprocessen för IT-tjänster utan väsentliga iakttagelser.

3.3 Räkenskaper

3.3.1 Delårsrapport 2019-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten för serviceförvaltningen inom FSN inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

4 Fastighetsförvaltningen

4.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31

4.1.1 Ekonomi

För Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) prognostiserar nämnden årets resultat till 360 mnkr, vilket är i överensstämmelse med fullmäktiges resultatkrav. När det gäller nämndens ansvar för projektavtalet med Swedish Hospital Partners AB avseende Nya Karolinska Solna prognostiserar nämnden ett nollresultat, vilket är i linje med fullmäktiges resultatkrav.

Periodens investeringar inom LFS uppgår till 2 153 mnkr. För helåret 2019 är prognosen 3 532 mnkr, vilket är i enlighet med budget.

Periodens investeringar vid NKS uppgår till 203 mnkr. För helåret 2019 är prognosen 559 mnkr, vilket överstiger budget med 205 mnkr. Avvikelsen mellan prognos och budget beror på att flera leverantörer inte kunnat uppfylla åtaganden som var budgeterade 2018 avseende projektet för IKT (information, kommunikation och teknik). I stället beräknas slutbetalningen ske under 2019. Vad beträffar projektet för MT (medicinteknisk utrustning), har förskjutningar av tidplanen avseende främst strålbehandlingsutrustningen medfört att utfallet även i detta fall hamnar på 2019 i stället för 2018. Dock har inte den totala investeringsramen för åren 2018 och 2019 avseende IKT- och MT-projekten överskridits.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet inom fastighetsförvaltningen i allt väsentligt som rimlig.

4.1.2 Verksamhet

Måluppfyllelsen avseende nämndens fastighetsverksamhet har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport för fastighetsförvaltningen.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i nämndens fastighetsverksamhet i allt väsentligt som rimlig.

4.2 Intern styrning och kontroll

4.2.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Nämnden har i verksamhetsplanen för fastighetsförvaltningen i huvudsak brutit ner de av fullmäktiges mål som berör fastighetsverksamheten till egna uppföljningsbara strategier, mål och indikatorer.

4.2.2 Riskanalys och intern kontrollplan 2019

Nämnden har fastställt en för året aktuell intern kontrollplan för fastighetsområdet i samband med nämndens beslut från januari 2019 om verksamhetsplan för fastighetsverksamheten. Den interna kontrollplanen är dock inte upprättad utifrån en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys. Eftersom nämnden är ny kan det ta tid att få fram olika interna styrdokument i enlighet med fullmäktiges beslut och regionstyrelsens anvisningar. Revisionen menar dock att nämndens beslut om intern kontrollplan för fastighetsverksamheten inför 2020 ska utgå från en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys i enlighet med regionens policy för intern kontroll.

Revisionen konstaterar vidare att nämnden inte har följt upp den interna kontrollplanen för fastighetsverksamheten i samband med delårsbokslutet. Enligt regionledningskontorets anvisningar ska alla nämnder och bolag lämna in detaljerade uppföljningsbilagor av sina respektive interna kontrollplaner i samband med delårsrapporteringen.

Rekommendation:

- Fastighets- och servicenämnden bör grunda sitt beslut om intern kontrollplan för fastighetsverksamheten för 2020 på en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.

4.2.3 Administrativ hantering av avtal kopplade till NKS

Sedan mars 2019 är personalen, som på uppdrag av FSN, administrerar OPS-avtalet och dispositionsavtalet med Karolinska anställd av Locum. Locum ska, enligt uppgift, debitera FSN årligen för de insatser som görs gällande NKS. Enligt uppgift kommer ersättning för de två avdelningarna NKS Avtalsförvaltning och NKS Ekonomi uppgå till cirka 11,5 mnkr per år. Det saknas dock ett undertecknat avtal mellan Locum och FSN som reglerar uppdraget.

Rekommendation:

- Ledningen för Locum bör tillsammans med ledningen för fastighetsförvaltningen upprätta ett avtal mellan Locum och FSN avseende debitering av tid för den administrativa hanteringen av NKS.

4.2.4 Projektredovisning av investeringar och underhåll för LFS

Revisionen har granskat projektredovisning av investeringar och underhåll. Revisionen kommer att komplettera denna granskning i samband med årsbokslutet.

Revisionen konstaterade 2018 ett behov av att förbättra investeringsprocessen för LFS och framförde ett antal rekommendationer. Utifrån höstens uppföljande granskning kan revisionen konstatera att flertalet rekommendationer avseende projektredovisningen ännu inte åtgärdats. Det handlar bland annat om att implementera en dokumenterad rutin för redovisningsmässig hantering av evakueringslokaler och provisorier. Vidare behöver kontrollmoment införas för att säkerställa att nödvändiga utrangeringar görs av restvärden.

Den tidigare rekommendationen om att aktivering av pågående projekt ska ske i rätt tid är delvis åtgärdad och rekommendationen om att det vid aktivering behöver förtydligas vilken del av byggnad som en komponent avser bedöms vara åtgärdad.

4.2.5 Bokslutsprocessen för NKS

Revisionen har granskat bokslutsprocessen för NKS. Vid granskning framkom att vissa poster i balansräkningen fortfarande är under utredning. Det handlar bland annat om förfallna leverantörsskulder (över 90 dagar) som tagits upp som förutbetalda kostnader och som enligt uppgift inte ska påverka resultaträkningen. Revisionen har inte kunnat bekräfta att uppgiften stämmer. NKS uppmanas att snarast utreda balanserade poster för att säkerställa att de hanteras korrekt i årsbokslutet.

Rekommendationer:

- Ledningen för fastighetsförvaltningen bör implementera en tertialvis, dokumenterad, kontroll av NKS:s leverantörsfakturor som är förfallna med mer än 90 dagar.

4.2.6 Process för leverantörsfakturor för NKS

Revisionen har granskat processen för hantering av leverantörsfakturor avseende NKS. Olika personer är involverade i processens fyra olika flöden och avstämning av fakturor innefattar olika moment. Flödena som har granskats från initiering till avslut är månadsvederlag, tilläggsavtal, småarbeten och mediakostnader. Tre av dessa flöden är kopplade till OPS-avtalet där Karolinska Solna är beställare. Flödet för mediakostnader (exempelvis kostnader för el och vatten) är inte kopplat till OPS-avtalet. I varje flöde har granskning genomförts av kontrollmoment som attestering, kontering och uppföljning av underlag.

Revisionen har under granskningen hänvisats till flera olika attestförteckningar. Det har varit oklart vilken attestförteckning som är aktuell och tillämplig för verksamheten då det saknas en signerad attestföreteckning och attestinstruktion. Revisionen har efter avslutad granskning fått en uppdaterad attestförteckning, men den innehåller inga beloppsgränser och revisionen har inte kunnat bekräfta att den är beslutad.

Revisionen har bland annat granskat om attestering av kostnader sker enligt tvåhandprincipen, dvs. av två olika personer. Granskningen har visat att dualitet tillämpas vid attestering men revisionen har inte haft möjlighet att bekräfta att de attester som skett är korrekta.

Rekommendation:

- Förvaltningschefen vid fastighetsförvaltningen bör besluta om en attestinstruktion samt en attestförteckning för den ekonomiska hanteringen kopplat till NKS.

4.2.7 Projektredovisning av investeringar för NKS

Revisionen har granskat investeringsprocessen vid NKS. NKS har per 2019-08-31 ett stort antal projekt där merparten avser medicinteknisk utrustning, inredning samt IKT (Information Kommunikation och Teknik). Övriga investeringar är kopplade till sjukhusets byggnader enligt OPS-avtalet där utgifterna ännu inte har aktiverats eftersom tillgången inte tagits i drift ännu.

I samband med granskningen framkom det att det finns ett stort antal projekt som är pågående. Det genomförs inte någon årlig inventering av status och framdrift av dessa pågående investeringsprojekt. Det innebär att det inte görs någon regelbunden genomgång av om projekt är klara så att utgifterna kan aktiveras och avskrivningar påbörjas i rätt period.

Rekommendation:

- Ledningen för fastighetsförvaltningen bör implementera en rutin för årlig inventering av pågående projekt för NKS.

4.2.8 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Revisionen har granskat intäktsprocessen vid LFS och processen för hyresintäkter vid NKS, bägge utan väsentliga iakttagelser.

Vid hittills genomförd granskning har mindre avvikelser noterats, bland annat kring bokslutsprocessen, projektredovisning av investeringar och processen för leverantörsfakturor för NKS. Dessa bedöms dock inte vara av sådan karaktär att de påverkar den samlade bedömningen av den interna styrningen och kontrollen vid FSN:s fastighetsförvaltning.

4.3 Räkenskaper

4.3.1 Delårsrapport avseende 2019-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen av räkenskaperna för LFS har revisionen identifierat ett klassificeringsfel i avrapporteringen mellan huvudboken och koncernrapporteringssystemet Cognos. Klassificeringsfelet ligger mellan olika slag av materiella

anläggningstillgångar inom gruppen Anläggningstillgångar. Dessa påverkar inte bilden av den ekonomiska ställningen totalt.

I granskningen av räkenskaperna för NKS har revisionen identifierat ett klassificeringsfel mellan posterna Upplupna kostnader och Övriga kortfristiga skulder på 34 mnkr. Detta påverkar inte bilden av den ekonomiska ställningen totalt.

4.3.2 Bedömning

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

5 Yttrande över Årsrapport 2018

Nämnden är ny sedan 2019-01-01 vilket medför att det inte finns någon årsrapport från revisionen för 2018 att yttra sig över.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till landstingsrevisorerna.rev@sll.se.

Region Stockholm

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016

Sammanställning och uppföljning av lämnade rekommendationer avseende tidigare år och innevarande år: Fastighets- och servicenämnden, Delår 2019

Gransk-ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar
		Ja	Del-vis	Nej	
2019 Delår ID: 1538	Fastighets- och servicenämnden bör grunda sitt beslut om intern kontrollplan för fastighetsverksamheten för 2020 på en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.				Följs upp i samband med delårsgranskningen 2020.
2019 Delår ID: 1535	Fastighets- och servicenämnden bör revidera "instruktion för fastighetsomställningsberedningen" så att: - den överensstämmer med nämndens ansvarsområden enligt reglementet - personkretsen som får närvara vid sammanträde förtydligas och att det framgår att syftet med närvaron är att lämna upplysning - beredningens sammansättning och mandattid framgår				Följs upp i samband med delårsgranskningen 2020.